

Hunsfosposten

Nr. 5

Mai 1952

4. årg.

Medaljeutdeling på Hunsfos

Eldstemann av de hedrede, Albert Salvesen, og direktør Knobel.

Lørdag 10. mai ble en minneverdig dag for Hunsfos Fabrikker. Da var det at Selskapet for Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste ble delt ut til 115 av fabrikkens arbeidere og funksjonærer. Begivenheten fant som kjent sted i festlokalet i forbindelse med en strålende festmiddag.

Av de 115 som fikk medalje, var det bare et par som var forhindret fra å være til stede. Fra styret i Hunsfos Fabrikker møtte direktør *Johs. B. Knobel*, som selv ledet festen, og direktør *Gunnar Borgen*, Oslo. Fra styrets nestformann, ingeniør *P. A. Ellingsen*, som var forhindret fra å komme, var det innløpet telegram med gratulasjoner og hilsener til jublantene. Videre deltok fabrikkens ingeniører i festen. Ordfører *Ole Jørgensen* var blant de innbudne og likeledes fagforeningens sekretær, *Peder Mangseth*. Foreningens

formann, *Olav Jortveit*, var blant jublantene.

Direktør Knobel er kjent for å være en presis mann, og til fastsatt tid, det akademiske kvarter iberegnet, ønsket han en festkledd og forventningsfull forsamling velkommen til bords.

«Hjertelig velkommen vil jeg få ønske dere, mine kjære medarbeidere,» sa direktøren, og vi følte alle at det kom fra hjertet. Direktøren uttalte videre håpet om at festen ville bli en høytidsstund og beklaget at salen var så liten at man ikke hadde kunnet sende innbydelse til hustruene eller andre pårørende til jublantene som tidligere ved slike anledninger. Men han håpet at det ville bli hyggelig likevel.

Maten var førsteklasses, og vi gir vår kompliment til *Asta Olsen* og hennes medhjelpere på kjøkkenet og likedan til serveringsdamene

for kvikk servering. Stemningen ved de blomstersmykkede bordene kom raskt på toppen. Lektor *Per Urstad's* vakre piano-underholdning bidro ikke minst til å gjøre det hele festlig.

Først da selve middagen var over, og alle hadde kunnet nyte mat og drikke i ro uten å bli avbrutt av en masse taler, grep direktør Knobel ordet igjen, og holdt en glimrende festtale.

Det er et stort øyeblikk i Hunsfos Fabrikkers tilværelse at vi kan registrere i styreprotokollen at 115 fikk medalje, begynte direktøren. Dere som nå blir hedret og de som tidligere har fått sin medalje, er den gamle grunnstammen som Hunsfos har bygget på i alle disse år, og som sammen med fabrikkens ledelse bærer det daglige ansvar. Intet menneske kan utrette noe alene. En må ha folk med seg som en kan stole på. Jeg føler meg

Frk. Elisabeth Akselsen, overingeniør Knobel, direktør Knobel og direktør Borgen.

dypt takknemlig over å ha slike medarbeidere. Det er ikke bare meg det kommer an på, men alle dere som arbeider sammen med meg.

Vi snakker i dag så meget om jernteppet, øst—vest, fortsatte direktøren. Men tro ikke at russerne alene har patent på det. Vi har også vårt private jernteppe som vi ruller ned i bedriften, og jeg innrømmer at jeg selv eier et slikt teppe, som jeg skulle ønske jeg aldri kom til å bruke. Har ikke dere også et jernteppe? spurte direktøren, et teppe som vi gjemmer oss bak når vi har gjort noen dumheter overfor våre barn for eksempel.

Da jeg kom til Hunsfos, merket jeg dette jernteppet, og min oppgave var å få rullet det opp. Men dere var med og dro i snoren så det gikk opp, og i dag øyner vi ikke noe til det. Jeg setter stor pris på at vi åpent kan legge sakene fram for hverandre.

Vi går nå ganske farlige tider i møte. En vakker dag måtte alt gå nedover igjen. Men vi kan bare være glad for at vi ikke skal operere med astronomiske tall, og Hunsfos's ledelse er fast bestemt på å gjøre denne nedgangsperioden så lett som det går an for alle

som er ansatt på Hunsfos. Utpå høsten håper jeg vi kan se jevnere tider igjen.

Katastrofen som rammer verden i dag, har ikke sitt utspring i Norge. Norge er et bitte lite land og har ingen innflytelse på det som skjer, men vi kan alle hjelpe til at krisen blir så mild som mulig. Årsaken til den skyldes at øst—vest ikke ble enige, dernest Koreakrigen og endelig at de forskjellige land ikke har penger til å kjøpe annet enn det nødvendige de må ha for å leve. Alle sier at de må eksportere og minke importen. Det går til en tid, men til syvende og sist finnes det så ingen å eksportere til. Vi må begynne med byttehandel igjen.

Hvor lenge krisen, som dog ikke har rammet treforedlingsindustrien så hardt som f. eks. tekstilindustrien, vil komme til å vare, vet vi ikke. Alle er avhengige av hverandre, og den dag vil komme da de som har trukket jernteppet ned for oss, må rulle det opp igjen.

La dere ikke villedes av rykter og avisskriverier. Hold hodet klart. Ta en dag av gangen. Jeg tror vi skal komme lykkelig igjennom denne krisen.

Direktøren uttalte så til slutt på styrets og representantskapets veg-

ne: Takk alle sammen. Inderlig, hjertelig takk fra meg selv.

Talen ble hilst med livlig applaus.

Deretter tok medaljeutdelingen til. Man hadde regnet med at den ville vare et par timer, og hadde planlagt å ta den i to avdelinger med kaffepause i mellom. Men takket være overingeniør Knobel's raske opprop av navnene på dem som skulle dekoreres, tok det hele bare vel en times tid. Man kunne derfor spare kaffen til utdelingen var over, hvilket var en stor fordel.

Direktørene Knobel og Borgen foretok utdelingen av medaljer og diplomer. Albert Salvesen, Kvarstein, var den første som var fremme og ble dekorert. Han hadde hatt den lengste tjenestetiden ved fabrikken, 47 år. — Salvesen skulle hatt medalje for lenge siden, sa direktør Knobel. Men ved en beklagelig feil fra kontorets side er det ikke skjedd. Som straff har vi idømt oss selv en «mulkt» på kr. 1000.— som vi med glede overrekker Albert Salvesen. Alle de andre får ikke mulktforelegg. — De fikk hver en gave på kr. 250.— som de ble anmodet om å kjøpe seg noe for.

Den neste som fikk medalje var Josefine Homme. Hun var den eldste av de tre damene som ble dekorert. Hun hadde gjort seg for-

Trygve Nordhagen og Olav Jortveit.

tjent til medaljen i aller høyeste grad, uttalte direktør Knobel.

Videre fulgte utdelingen i den rekkefølge navnene står oppført i listen på side 4, og etter utdelingen fikk alle et kraftig 3x3 hurra.

I pausen før kaffen og bløtkaken ble servert, grep direktøren ordet igjen og fortalte at det var kommet en hilsen til fabrikkens fra en av dem som var forhindret fra å komme og hente sin medalje. Det var en som hadde stått meget fremme i arbeiderbevegelsen her, nemlig Emil Hildebrandt. Han hadde skrevet et rørende brev og direktøren ville sende ham en hilsen og takke ham for den tiden han hadde vært på Hunsfos. Direktørens ord ble hilst med varm applaus.

Olav Jortveit fikk så ordet og bar fram en takk til fabrikkens styre ved direktør Knobel for at det hadde tatt initiativet til denne medaljeutdelingen. Han takket for den store hedersbevisning og for forundringspakken som foreløpig lå vel forvart i indrelomma. Han ga på samtlige vegne uttrykk for deres takknemlighet.

Ordfører *Ole Jørgensen*, som var blitt med for sikkerhets skyld, etter som direktør Knobel sa, bragte bygdas takk til Hunsfos Fabrikker for alle de tiltak som var satt i verk, og som også var kommet bygda til gode. Han takket for det gode samarbeidet det hadde

Formann H. P. Jensen og sønnene Willy, Henry og Engly Jensen.

vært mellom fabrikkens og kommunen.

Ordføreren hyllet direktør Knobel for hans innsats og hans interesse for bygdas ve og vel. — Det var velgjørende å høre den dype tro på at det skal gå å overvinne krisen, sa ordføreren. Det var et ord i rette tid. Når ikke ledelsen er mer nervøs, høres det ikke så farlig ut. Han takket for innbydelsen og ønsket fabrikkens, dens direktør og styre hjertelig til lykke.

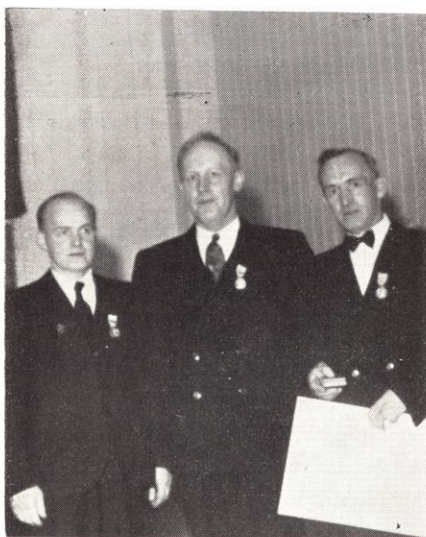
Neste taler var *Trygve Nordhagen*, formannen i Elektrikerforeningen. Han var kommet til fabrikkens som 16 års gutt, fortalte han, og hadde ikke drømt om at han skulle komme til å stå og si noe ved en slik anledning. Kanskje var han den som hadde hatt mest med samtlige de tilstedeværende å gjøre, men som også hadde fått mest kjeft. (Latter). På sin forenings vegne takket han på det hjerteligste Hunsfos's styre ved direktør Knobel for festen og forundringspakken.

Som en kuriositet nevnte han at av de 14 mann, som foreningen besto av før maskin V ble bygget, hadde nå hele 11 mann med maskinmester Ole Hauge i spissen fått medalje.

Direktør *Borgen* takket for at han hadde fått være til stede. Han var stolt over å være medlem av styret for en fabrikk som hadde så mange trofaste medarbeidere. Han mintes dem som ikke fikk anledning til å være med på festen — hustruene. Når mennene hadde kunnet holde ut så lenge, skyldtes det dem som satt hjemme. Direktør *Borgen* oppfordret forsamlingen til å reise seg og i en stunds taushet minnes dem med takk.

Det var en original og meget stemningsfull måte å hylde damene på.

Klokken var nå blitt bort imot 1/212, og etter endel passiar ved bordene ble festen, som i alle deler var meget vellykket, avsluttet ved at direktør Knobel takket for samværet og ønsket vel møtt til fortsatt arbeid for fabrikkens. *b.e.r.t.*

Brødr. Erling, John og Ingemann Lund.

Andakt

FRIHET

Ordet Frihet er kjent. Nå i feiringen av 1. og 17. mai, ble dette ordet brukt både i tale og skrift.

Vi vet hva dette betyr i realiteten. Etter frigjøringa fikk vi føle hva frihet var for noe. Hvor godt var det ikke å føle at vi igjen var frie mennesker. Men nå er det slik at et menneske kan i naturlig henseende være fri, uten i sann mening å være det. Vi kan ha sosiale og politiske rettigheter, en sunn dømmesans og stor intellektuell begavelse og uttenke store framtidsplaner, uten å ha oppnådd den virkelige frigjørelse.

Den virkelige frigjørelse innebærer sjelens frigjørelse fra synd. Det er en klar og utvetydig tale at den som gjør synd, er syndens trel. En synder er bundet i sine lyster, og fanget i syndens nett og har samme erfaring som Paulus hadde hvor han sier: For jeg gjør ikke det gode som jeg vil, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg. Hva skal et slikt menneske gjøre? Gå til Jesus med din synd. Det heter, at den som Sønnen får frigjort blir virkelig fri. Frihet fra synd er en absurd tanke for mange. Kan det virkelig gjøres? Alt er mulig for Gud og for den som tror. Vi forstår ikke alt hva Gud gjør; det skal heller ikke forståes, men troes. Når du med ditt hjerte tror og med din munn bekjenner, skal du bli frelst.

Synden forblinder vårt åndelige syn, ja, kverker det, så at vi ikke kan se inn i den rikdom av liv og kraft som er å finne i Jesu vunder og sår. Videre kan vi vel si, at den hemmer og forkrymper forutsetningene for vår åndelige utvikling. En er med andre ord vingeklippet, så en ikke kan svinge seg oppad og røre seg i heimlandets atmosfære.

Men Jesus kan frigjøre og gi håp om evig liv i seg.

I. Fjellstad.

DE SOM FIKK MEDALJEN

Her er listen over dem som fikk medalje. Tallene til høyre angir det antall år de har tjenestegjort ved fabrikk.

Albert Salvesen, sliperarbeider	47	Sigurd Bang Pedersen, cellulosearb.	32
Josefine Homme, sorterske	39	Ole Mangseth, blylodder	32
Tønnes G. Neset, floterbas	38	Arthur Neslebø, papirarbeider	32
Albert Askedal, rammesnekker	38	Anders Egeland, ruller	32
Knut Jepestøl, ruller	38	Nils Voreland, smører	32
Knut O. Lian, sliper	38	Gunnuf Gunnufsen, glitter	32
Nils Lislevand, modellsnekker	38	Ludvig Andersen, tørker	32
Sigurd Amundsen, snekker	38	Arne Almedal, elektriker	32
Anders S. Jortveit, renseriarbeider	37	Jakob Tønnessen, reparatør	32
Anton Andresen Aas, cementarbeider	37	Olav Jortveit, rorlegger	32
Gothard Andersen, reparatør	37	Anders Andreassen, cementarbeider	32
Erling Sakariassen, reparatør	37	Bernt Berntsen, pakker	32
Karl Strandberg, pakker	37	Bjarne Nordhagen, sagmester	32
Normann Olsen, rammesnekker	37	Emil G. Hildebrandt, portvakt	32
Elisabeth Akselsen, oversorterske	37	Karl Fr. Kruse, motorpasser	31
Adolf Bang, generatorpasser	36	Kristofer Larsen, renseriarbeider	31
Søren Lauritz Andersen, papirarbeider	36	Josef E. Bergkvist, sliperarbeider	31
Ole Edvardsen, hollenderfører	36	Gunnar T. Hammen, sliperarbeider	31
Bernhard Sørensen, tørker	36	K. Lauritz Lie, papirarbeider	31
Magne Winger, elektriker	36	Ingemann E. Lund, maskinfører	31
Martin Hansen, reparatør	36	Olav M. Bakken, glitter	31
Alfred Hansen, pakker	36	Johan Sjø, sakseksjærer	31
Anders Askedal, rammesnekker	36	Bernhard D. Olsen, smører	31
Knut Peersen, taubanearbeider	36	Otto Heiseldal, dreier	31
Thorkild Hodnemyr, portvakt	36	Johan Finnestad, cementarbeider	31
Ingebert Fosheim, reparatør	36	Georg Grundetjern, pakker	31
Peder Bergkvist, cellulosearbeider	35	Anna Rakkestad, sorterske	31
Adolf Ellingsen, cellulosearbeider	35	Bjarne Lømsland, taubanearbeider	31
Rasmus Johansen, maskinfører	35	Georg Johnsen, cellulosearbeider	30
Gunnar G. Grundetjern, transportarb.	35	Tobias Jakobsen, renseriarbeider	30
Sigurd Nordal, dreier	35	Ragnvald Moseidjord, papirarbeider	30
Rolf Birkeland, reparatør	35	Ferdinand Isaksen, maskinfører	30
Martin Enersen, pakker	35	Johan E. Nordal, dreier	30
Olav Langevold, generatorpasser	34	Olof Birger Olsson, cementarbeider	30
Stener Stenersen, motorpasser	34	Andreas Jortveit, verksmester	38
Bent T. Ravnevand, taubanebas	34	Ole Hauge, maskinmester	37
Martin Ellingsen, taubanekupler	34	Trygve Pettersen, ingeniør	36
Otto Arstad, sliper	34	Hans P. Jensen, skiftformann	36
Tharald M. Rakkestad, fyrbøter	34	Henry Jensen, skiftformann	36
Martin Askedal, valseliper	34	Engly Jensen, skiftformann	35
Bernhard Neset, transportarbeider	34	Ivar Eugen Andersen, tomteformann	35
Trygve Nordhagen, elektriker	34	L. Gustav Larsen, verksmester	35
Olav Almedal, elektriker	34	Rudolf Andersen, innkjøpsjef	34
Erling E. Lund, elektriker	34	Knut Andersen, hollenderformann	34
Otto R. Larsson, reparatør	34	Thorvald Strandberg, hollenderform.	33
J. Wiktor Svensson, reparatør	34	Kristen Gunnufsen, hollenderform.	33
Hans Thorsen, reparatør	34	Trygve A. Kvanvig, lønningssjef	33
Sigurd G. Kostøl, snekker	34	Gustav E. Johansen, skiftformann	32
Gunvald Bårdsen, generatorpasser	33	Einar Andersen, skiftformann	31
Lars Larsen, renseriarbeider	33	Willy Jensen, formann	30
Karl Wehus, cellulosearbeider	33		
Oscar Langevold, cellulosearbeider	33		
Gustav Langevold, cellulosearbeider	33		
Olav Gundersen, fyrbøter	33		
Olav Foss, fyrbøter	33		
Theodor Berntsen, papirarbeider	33		
Nils Glattetræ, papirarbeider	33		
Thorvald Pedersen, papirarbeider	33		
Einar Birkeland, papirarbeider	33		
Rolf Kr. Olsen, papirarbeider	33		
John E. Lund, reparatør	33		
Tønnes Tønnessen, reparatør	33		
Ottar Lindekleiv, pakker	33		
Ånen Karlsen, taubanearbeider	32		
Olav G. Neset, taubanearbeider	32		

— — den uheldige tendens hos enkelte nordmenn til å se tilbake på hva de har gjort i de siste fem årene og ikke på hva de bør gjøre i de kommende.
Economist 29. juni 1946.

Gjestfrihet består i litt varme, litt mat og en umåtelig ro.

Emerson.

De samme feil som vi hos andre finner utålelige, er ganske tilgjengelige hos oss selv, ja vi legger knapt merke til dem.

La Bruyère.

HUNSFOSPOSTEN

utgitt av:

Hunfos Fabrikker
Hunfos Arbeiderforening
Hunfos Bedriftsidrettslag

Redaktør:
Edv. Tobiassen

Trykt hos
Edgar Høgfjeldt A.s, Kristiansand S.

Omkring medaljeregnet

Det har vært nevnt, og visstnok med rette, at medaljeregnet på Hunfos i år var en rekord her i landet, idet det aldri før har vært delt ut så mange medaljer på en gang av ett og samme firma. Vi har regnet over at det antall år som de dekorerte i følge listen har arbeidet sammenlagt, er 3893. Listen er imidlertid utarbeidet for ett år siden, og legger vi så til det år som kommer etterpå for dem som fremdeles er i arbeid, blir det over 4000 år.

Hvilken sum av erfaring ligger det ikke bak et slikt tall! Det er sannelig et stort aktivum for en fabrikk å ha en slik arbeidsstokk. Det sies så ofte at det er uheldig for en mann å bli for lenge på ett sted. Ja, mon det alltid er det? — For en bedrift er det i hvert fall en stor fordel å ha en arbeidsstokk som ikke kommer og går, men som er trofast og kan maskinene og produksjonsmetodene ut og inn.

Vi tror Hunfos's ledelse har innsett betydningen av dette. For å beholde en mann må man ikke bare gi ham best mulig lønns- og arbeidsvilkår, men også skape størst mulig trykkningsfølelse og velvære for ham både på arbeidsplassen og utenfor. Det er nettopp dette vi har følelsen av man arbeider for på Hunfos, og det er ikke småsummer som er lagt ut for å gjøre fabrikkens konkurransedyktig så man bl. a. kan unngå stans i dårlige tider. Hva det dessuten er ofret på velferdens konto for å skape legemlig og åndelig trivsel, har vi alle mer eller mindre peiling på. De fleste av oss som er ansatt på Hunfos vet sikkert å verdsette

Slutt opp om Bedriftsangskoret

Vi hadde fornøyelsen av å overvære en sangprøve i bedriftsangskoret forleden dag, og vil gjerne skrive noen ord om det.

Når vi bruker ordet «fornøyelsen» så er det oppriktig ment, for det var både en fornøyelse og en overraskelse å høre hvor langt koret er kommet på den korte tid det har eksistert.

Den dyktige dirigent, lektor Ramfjord, har en inspirerende måte å instruere sangerne på, og med det stemmemateriale som finnes, især i damestemmene, og den sangerglede man merket hos medlemmene, er resultatet etter de forholdsvis få øvelser helt utmerket.

Koret sang 4 sanger, som det verste grovarbeide er utført med, på en overbevisende måte, og når dirigenten har fått finpusset det hele, er vi sikker på at han, sangere og bedriften vil få uhyre stor glede av arbeidet.

Vi vil gjerne henstille til mannlige sangere om å melde seg inn i koret. Herrestemmene er ikke fullt så godt besatt som man kunne ønske seg, og skiftarbeidet bevirker at noen blir nødt til å være borte fra øvelser. Dette virker naturligvis litt hemmende, men ved en større tilgang på herrestemmer, blir det et førsteklasse kor.

Gå med i bedriftsangskoret. En gammel sanger kan forsikre om at du ikke vil angre, og at du vil få mange hyggelige stunder sammen med sangervenner. . . r . . . n.

alt dette, og vi håper det vil bidra til å skape harmoniske og tilfredse Hunfos-folk, som alle vil gå inn for å gjøre fabrikkens til en mønsterbedrift.

e. t.

I anledning av medaljeutdelingen gir vi denne gangen ut et dobbeltnummer. På grunn av alt billedstoffet og tekniske vanskeligheter med dette er bladet dessverre blitt noe forsinket, men vi håper leserne vil ha oss unnskyldt.

R e d.

PERSONALIA

Vi gratulerer med 60 års dagen:

Albert Askedal, rammesnekkeriet — 4. juni.

Vi gratulerer med 50 års dagen:

Wilhelm Sørensen, Ålefjær — 10. juni.

Olav M. Bakken, glitten — 15. juni.

Salmester Nils Engh fylte 50 år 27. mai. Vi beklager vi ikke fikk gratulert på forhånd, men gjør det herved — post festum.

*

Ingeniør Conrad Steen sluttet på Hunfos 31. mai for å reise til Amerika. Vi takker for samarbeidet og ønsker ham god reise og lykke til i hans nye virke.

Som sjef for papir-fabrikkene er ansatt ingeniør Olaf I. Saure fra A/S Forenede Papirfabrikker, Drammen. Vi ønsker ham velkommen til Hunfos.

PROBLEMER

1. To personer hadde et spann med melk som rommet 8 liter. Denne melken skulle de dele slik at de fikk 4 liter hver. Til rådighet hadde de et 5 liters og et 3 liters spann. Hvorledes fikk de delt melken?
2. Rundt jordkloden tenker man seg at det er strukket et tau som ligger ned på kloden. Hvis man forlenger tauet med 1 meter, hvor høyt over jordkloden ville da tauet gå?

Svar i neste nr.

En molbohistorie.

En gang da kongen skulle reise gjennom byen til molboene, samlet sognefuten alle mennene omkring seg og lærte dem hvordan de skulle bære seg ad med å ta imot kongen på en høvelig måte. Men da han skjønte at karene hadde litt tungt for å fatte det han sa, forklarte han dem til slutt at de bare skulle gjøre etter det han gjorde fore, så ble alt vel og bra. Jo, dagen kom, og molboene sto i rekke og rad bak sognefuten og ventet, da kongevognen kom rullende og stanset foran dem. «Se nå her!» sa futen, og så spankulerte han kry fram til vognen og bukket seg så dypt at knappene sprang og buksene gled ned over beina på ham. Da molboene så dette, var de ikke sene de heller, de knappet opp buksene og lot dem gli ned, og så bøyd de seg så dypt de var god for. På denne måten tok de imot sin høye herre og konge.

TAKK

Hjertelig takk for all oppmerksomhet ved min 50 års dag.

Nils Engh.

Jubilanter forteller fra „gamle dager“

Vi har bedt en del av de dekorerte om å fortelle litt om den morsomste eller hyggeligste opplevelsen de har hatt på Hunsfos i løpet av deres lange tjenestetid ved fabrikken, og gir ordet til jublantene.

Elisabeth Akselsen:

Det er mange hyggelige og morsomme minner fra den tiden jeg har vært på Hunsfos.

Samtlige jenter og risbindere med salsmester, hadde en koselig fest i den gamle kontorbygning som da sto tom. Deilig smørbrød og kaffe, sang og musikk, selskapsleker og en stemning som er sjelden blant så mange. Den glemmes ikke.

Blant de morsomme minner er der et par om en død kollega.

Det gikk hull på et av varmerøra, som da lå rundt hele salen. Vi hørte et fres og så dampen sive ut, og så fikk vi se vedkommende, som var liten og tykk, sette avgårde ut gjennom hele salen. Hun stanset ikke før hun var

langt ute på jernbanesporet. Hun trodde hele fabrikken gikk i lufta.

Da de skulle bygge maskin 3-4, måtte de skyte akkurat utenfor vinduene der vi sto. Da signalet ble gitt, stakk hun hodet under bordet og sto så i vinkel til det hele var over.

Einar Birkeland:

Jeg begynte som fast arbeider ved bedriften 14. juli 1918. Er født år 1906. Som dere vil se var jeg 12 år dengang. — Gårdens formann dengang var Karl Langevold. Han sendte bud om jeg ville begynne som vedhogger og ærendsgutt hos innkjøpssjef R. Andersen og ingeniør Martin Petersen. Så var det å hente melk på Moseid hver morgen før jeg gikk på skole. Når skoletiden var slutt og leksene lest, var det å begynne med sag og øks til langt på kveld. Men far var med og hjalp småguten, så han klarte arbeidet uten at det ble påført flere timer enn det gutten arbeidet. Vig, som var den første direktør jeg arbeidet under, klappet meg en dag på hodet og

sa: «Einar, nå må du ikke ta det så hardt som du hittil har gjort, så du ikke skal miste voksteren.» — Han hadde vel lagt merke til guttongen som allerede før han var 12 år sto i sand- og kullvognene og losset mens arbeiderne hadde matpause. — Dette er kanskje grunnen til at lengden ikke er så stor.

Allting må ha en ende — også dette stykket. Med hensyn til utviklingen ved Hunsfos Fabrikker, så er den jo fenomenal. Direktør Knobel, som tiltrådte i 1938, uttalte til foreningens styre at der ville bli en stor utvikling. Slik som bedriften har forandret ansikt hadde vel ikke den største optimist kunnet tenke seg. Og det er ikke bare bedriften — arbeiderne — som har fått større muligheter og bedre kår, men også kommunen høster fordel av bedriftens vekst og direktørens innsikt.

Ved en tilstelning ble der arrangert spørsmål og svar. Det ble spurt: «Hva er det største som har hendt de siste år i Vennesla?» Jeg vil forandre spørsmålet således: «Hva er det største som har

hendt de siste år på Hunsfos?»

Det var da direktør Knobel kom til Hunsfos.

R. Johansen:

Jeg skal på oppfordring prøve å fortelle en eller annen morsom eller hyggelig opplevelse fra de over 36 år jeg har vært på Hunsfos. — Den mest hyggelige opplevelse jeg har hatt er uten sammenligning lørdag 10. mai 1952, da så mange av de eldre årganger var samlet til fest i de vakre velferdslokaler på Hunsfos, og hvor vi kunne spise og drikke til den store medalje, og så alle de velfornøyde fysiognomier der var å se! Jo, jo, det var svært hyggelig og morsomt. Det var ikke slik i de såkalte gode, gamle dager. Tonen på fabriken er også en helt annen nå enn den var før, og alt dette er svært gledelig. Det viser også at trass krig og annen elendighet ute i verden, går vi stadig fremover.

Ja, dette var jo litt, men en liten episode kan jeg tilføie. Den begynte forresten nokså uhyggelig, men endte bra likevel. Det var mens vi hadde den store, gamle treeren. Det traff seg slik

at papiret gikk av på viren, som vi sier. — Men det fikk vi straks på igjen, og kommet opp til glitten skulle jeg rense litt på sjaberen på kjølesylindere, og gikk mot baksiden på maskinen. Der snublet jeg i kantbordet og gikk på hodet ned i den fire meter dype kjeller hvor fillene falt ned. For en gangs skyld var der ikke andre filler i graven enn de som kom da vi fikk papiret på. Jeg havnet altså på sementgulvet og slapp så godt som uskadd fra luftreisen. Med det samme jeg skulle gå mot oppgangen kom Gustav Kile springende ned, og ansiktet hans da han fikk se meg skal jeg ikke glemme. «Hva, kommer du gående!?» sa han. — Det ble jo en svært hyggelig slutning på et uhell som kunne ha endt på en helt annen måte.

Brev fra Tarald Fyrbøter til Hunsfosposten.

For flere år siden var her en som ble kalt «Jakob Fyrbøter», så hvorfor ikke også si «Tarald Fyrbøter». Da her bare er en Tarald på Hunsfos, ja, muligens i hele Vennesla, så behøves jo ikke mer, for «alle kjenner vel Tarald,» som doktor

Eikeland sier. År 1917 om sommeren begynte jeg på Taubanen som smører. Var da innover linjen til strammestasjonen ved Dalane, og ellers smørte på Hunsfos stasjon og vognene. Men dette ble kaldt da det led ut på høsten, og ved juletider samme år fikk jeg plass i fyrhuset. Da jeg før hadde seilt på bøljan den blå som fyrbøter, tenkte jeg: dette blir da i hvert fall varmere. Ja, det er visse steder her i fyrhuset som er meget varmt; men ai, ai, sånn trekk her kan være også somme tider. Her i fyrhuset er jo et fredelig sted; vel å merke hvis man har damp nok til kundene, men har man ikke det, kommer de springende fra alle kanter og skriker etter mer damp, og da er det ikke greit å være fyrbøter. Nå har det jo stort sett gått bra etter 34 års jobb her. Litt uhell har her jo vært, og det største var da pipa falt ned.

Det var altså i direktør Hjorts tid jeg begynte, så kom det nye ledere. Deriblant kom den strenge herren Maartman Moe. Jeg hadde nå hørt endel om ham, da han jo hadde vært her før min tid. Så en dag jeg hadde ettermiddags-skift, kommer han inn døren straks klokken 14. Dagfolkene hadde da

middagspause fra kl. 13—14. Det var vinter, og fyrhuset har nå alltid vært en samlingsplass. Den dagen var her en god del som ikke hørte til i fyrhuset. Men da Moe kom nevnte dag, ble de spredt for alle vinde. Han sa da med sin barske røst: «Hører alle disse folkene til fyrhuset?» «Nei,» sa jeg, «vi er fem mann her.» Så ristet han på hodet og sa det var forskrekkelig med folk. Det var mitt første møte med ham.

Så var det blitt sommer og styrken i fyrhuset var da redusert til 2 mann pr. skift. Det var meg og Olav Gundersen som da var i sammen. Det var elektrisk fyring og flisefyren som var i drift. Så var det en lørdag middag jeg fyrte ved fyren; men lite var der å fyre med, og så skulle vi bare støtte til når dampen var stri å holde. Jeg satt og leste i et blad. Da kommer plutselig Maartman og ingeniør Martin Petersen som da også hadde med fyrhuset å gjøre. Jeg ble som sagt overrumplet, for Maartman gikk hen og kikket i fyren og den var nå tom. Men bevare meg vel så han brølte, det var tyvfyring og meget annet, og så til slutt ba han meg dra til et visst sted, som visst

nok er varmere enn dette. Jeg ville nå til å forklare forholdene her, men det ville han ikke høre på. Så jeg visste ikke om jeg skulle le eller gråte. Det ble nå til at jeg lo av ham. Dette fortalte han for min onkel, byggmester Karl Rakkestad. «Det var en rar mann i fyrhuset, desto mer jeg brølte, desto mer lo han!» Onkel tenkte da på meg, og sa: «Ja, jeg er sikkert onkel til den mannen.» «Ja, det kan jeg så jagu tro!» Jeg gikk da og ventet på at der skulle skje noe i en eller annen retning, men nei, jeg ble fremdeles i fyrhuset, og her blir jeg visst så lenge som jeg kan tygge graut. For nå, 10. mai, har jeg jo oppnådd den alder at jeg var blant de mange som fikk overvære den hyggelige festen og fikk hedersmedalje med mere, og takk skal direktør Knobel med ledelse ha for det. Nå venter jeg på at den driftige Knobel skal innfri sitt løfte om at dette skal bli et av landets fineste fyrhus. Dette gamle er det nå ikke godt å få skikk på; men hinsides Floden reises der nå et nytt, og det blir sikkert flotte saker. Tviler ikke på det. Men her, på den gamle plass, skal der også fyres, så jeg håper vi ikke kommer i glemmeboka; men at

det blir pusset opp også for oss gamle som blir her.

Jeg drømte i sin tid om fyrhuset, at kjelene var så langt fra hverandre at jeg ikke kunne minnes hvorledes vann og alt var innregulert. Ja, jeg svetta noe rent fælt og alltid var det noe galt i veien men heldigvis var det bare en drøm. Men sannelig slår det til at det blir spredt rundt forbi, i og med at det nå bygges på sagtomta.

Ja, dette ble nå et alt for langt brev men skulle jeg få litt skikk på det, så måtte jeg forklare meg nøye. Så til slutt: Hjertelig takk til alle som var på festen! Og ikke å forglemme damene, som i sitt ansikts sved vartet oss opp! Takk for all god mat og drikke.

Ærbødigst Tarald Fyrbøter.

Jakob:

— Det moroaste æ har opplevd på Hunsfos var då Sperre symde i sliperiet. Det var skoi!

Det er ved bordet under festmiddagen at Jakob forteller dette.

— Hvordan gikk det for seg? spør vi, og Jakob forteller videre at det var under flommen i 1933. En del av veggen i sliperiet ble ved et uhell slått ut

så vannet fosset inn, og Sperre, som den gang var sliperimester, måtte legge på svøm.

— Men detta må du ikke skrive om, sier Jakob videre, — han Sperre konde gjerne få greie på å æ hadde sagt.

Ingeniør Schöpp, som imidlertid sitter ved siden av Jakob ved bordet, er ikke enig med ham at dette hendte i 1933. Det må ha vært i 1924 eller 1925, mener han.

— Nei, det var i 1933, slår Jakob fast. — Basta. Det nytter ikke hva vi andre sier. Vi har imidlertid undersøkt siden at ing. Sperre sluttet på Hunsfos i 1927, og må nok bedrøve Jakob med at han ikke hadde rett likevel. Men det var like moro å høre for det. Takk skal du ha for historien, Jakob. Vi håper du unnskylder oss at vi ikke kunne holde tett med den.

Hørt på Vennesla-ruta:

En dag det var mange passasjerer i ruta, og det var gått en god del av ved Alfred Vennesland, så oppholdet var blitt noe langt, maste en kone seg fram nettopp som bilen var begynt å gå igjen og ba sjåføren stanse så hun kunne komme av. I det samme hun hoppet ut av ruta spurte den hyggelige sjåføren:

Har du sove middag kan hende?

SLIPERIET

Betrakter man et tremassepreparat i mikroskop, så vil man se flere kategorier av fibre.

Først oppdages lange frigjorte fibre, dernest fiberbunter som utgjør flere sammenhengende fiberknipper. Og til sist ser man at betraktelige mengder av tremassen består av små partikler som ikke har noen utseende av fiber i det hele tatt, det såkalte melstoff. En tremasses kvalitet er for en stor del bestemt av den prosentvise sammensetning av disse forskjellige fiberkategorier. Av den grunn får tremassen forskjellige egenskaper som er avhengig av hvilken papirkvalitet som skal kjøres, papirets finish, lav eller høi gr. vekt osv.

I den forbindelse snakkes om grov eller fin tremasse, eller kvaliteten kan også uttrykkes tallmessig ved hjelp av forskjellige prøvetagningsapparater.

Vi skal nå i korte trekk se litt

på fremstillingen av tremassen. Fra siloene i sliperiet blir kubben langet inn i slipeapparatene i en vertikal sjakt, det såkalte magasin, som er anbrakt like over den roterende slipesten. Matningen skjer ved at det langs magasinet to sider er anbrakt to kraftige endeløse kjeder forsynt med frempringende kanter. Kjeden går over drivhjul som ved sin langsomme bevegelse trykker hele ved-søilen ned mot slipestenene.

Ved den voldsomme friksjon som oppstår mellom sten og ved, utvikles en betydelig mengde varme, idet den nødvendige energimengde som skal til for å defibre veden omsettes i varme. For å avkjøle stenen løper den gjerne et par cm. neddykket i et med bakvann oppdemmet kar — slipe-trauet, hvor også tremassen skylles ned etter hvert som den dannes. Den stenoverflate som berøres av veden betegnes slipe-

sone, og temperaturen kan her overstige 100 grader Celsius.

Den produserte massekvalitet er tildels beroende av den vannmengde som tilsettes i slipetrauet, idet man ved en mindre vanntilsetning oppnår en høiere temperatur.

Den suspenderte mengde i trauet under slipestenen inneholder fra 1 til 2 % masse ved en temp. av ca. 60° C. Denne slipemetode betegnes tynnvarmslip.

Slipestenene blir drevet av to stk. dobbelte virkende Francis vannturbiner som hver er på 2200 hk, slik at hver sten opptar 1100 hk ved fullt pådrag. Matningskjedene blir drevet ved hjelp av oljetrykk.

De veldige krefter som det totale slipetrykk representerer når veden presses mot slipestenen dreier seg om ca. 17,000 kg pr. slipeflate.

De fordringer som stilles til slipestenene er ikke bare av produksjons- og kvalitetsmessig art. Stenen skal også motstå de kompliserte påkjenninger hvis stensprengninger skal unngås.

Man skiller mellom natur- og

kunstige stener. Hos oss brukes utelukkende kunstige. Stenene som er gradert etter stenkornstørrelsen, består av et slipekornmateriale, bindemiddel og en sementblanding. Vekten av en montert sten er ca. 8000 kg. Våre slipestener har følgende dimensjoner: Diameter 1,25 m, bredde 1,50 m. Da de enkelte slipekorn løsner og tildels nedslites under slipningen, bevirker dette at stenen etter hvert får en glatt overflate, hvilket senker produksjonen betraktelig samtidig som tremassen får en annen karakter.

For å hindre dette skjerpes den roterende sten ved hjelp av en skjerperull, innspent i et skjerpeapparat. Valg av skjerperulltype er avhengig av hvilken kvalitet man ønsker å fremstille, samt av forskjellige faktorer så som tømmerkvalitet, stentype, slipemetode osv.

Som det framgår av ovenstående er slipeprosessen avhengig av en rekke faktorer så som tømmerets beskaffenhet, stenens overflate, stenens periferihastighet, slipetrykk, temperaturer,

konsistenser, kraftforbruk osv.

Slik tremassen kommer fra slipestenene er massen alltid mer eller mindre uensartet. Foruten de forskjellige fiberkategorier inneholder den endel grovere og finere flis som må utsorteres.

For å få tremassen i transportabel form, blir den tilsatt betydelige bakvannsmengder etter stenen. Deretter føres den i kanaler til grovsold hvor den fine masse passerer 4 mm huller, mens den grove flis blir skjøvet ut av systemet.

Den silte masse pumpes opp i 2. etasje til et sandfang og føres deretter til 1. trins sorterere. Finmassen passerer 1,7 til 2 mm huller, mens den grove masse som også inneholder meget bra fibre ledes til 2. trins sorterere.

Her blir de brukbare fibre utsortert gjennom 0,9 mm hull, mens den grove massen eller den såkalte kvernmasse føres ned til Haugs kollerkværn i 1. etasje. Her passerer den først en avvanner som bringer konsistensen opp i ca. 15 % blir så malt og defibret. Pumpes videre opp i 2. etasje til 2. trins

sortering igjen, og sirkulerer til massen passerer de fine hullene i sollplatene.

Den utsorterte finmasse fra 1. og 2. trin derimot som inneholder mellom 0.5 til 1 % masse og resten vann, føres til fortykkerne som har til oppgave å redusere vanninnholdet.

Fortykkerne består av en roterende sieberkledd vireduk som er neddykket i et kar. Endel av vannet i den tilførte masseblanding, rinner igjennom vireduken — ledes til en 100 m³ bakvannstank og pumpes herfra til alle de forskjellige utspedningssteder. Med andre ord bakvannet sirkulerer — et såkalt lukket system.

Tremasse derimot danner et belegg på vireduken og blir ved hjelp av en pressvals avsjabret til en konsistens av ca. 5,3 %.

Med transportskrue føres den til kum for deretter å bli pumpet over i de respektive tremassekummer, og hermed er et av råstoffene klar til bruk i papirfabrikken.

P. L. S.

Biskop Johannes Smidt

Tirsdag 8. april hadde vi på Hunsfos for første gang den glede å ha biskop Johannes Smidt som taler ved bedriftsandakten. I følge med ham var også bispinnen og sogneprest Norgaard.

Den store spisesalen var praktisk talt fullsatt da biskopen ble introdusert av sognepresten. Etter et par velkomstord av Olav Gundersen ble andakten som vanlig innledet med fellessang.

Biskopen begynte sin tale med å si at han syntes det var hyggelig å komme opp og hilse på oss på Hunsfos. Ja, han var enda blitt i godt humør ved å se så mange samlet.

Som tekst for talen hadde han valgt lignelsen om det fortapte får fra Lukas evangeliums 15. kap. Biskopen talte enkelt og liketil, som bare han kan gjøre det, om eieren av de 100 fårene, som straks fant ut at det manglet ett og gikk ut for å lete etter det til han fant

det. Det er en av de lignelser jeg oftest er kommet tilbake til, uttalte biskopen. Hva teller det enkelte menneske blant millioner — hva betyr den enkelte i en bedrift på 6-700 mann? Kan en ikke føle svimmelhet overfor mengden? Er det riktig med kristendommen? — Ja, Guds kjærlighet er like stor overfor alle. Hvert menneske eier hele hans kjærlighet. Den kan ikke deles, den er absolutt hel overfor hver enkelt. Den kan ikke forstås, den må oppleves. Gå til Gud så vil du oppleve den.

Det er pulsslaget i religionen, fortsatte biskopen, at jeg som fortjener det aller minst får stå midt inne i Guds kjærlighet. Det er påskens budskap at Gud ga sin enbårne sønn for min skyld. Når du har denne kjærligheten, vil du merke at ikke bare naturen, men også maskinene inne i fabrikkens synger om den.

Sogneprest Norgaard avsluttet bedriftsandakten med en kort tale, og både han og Olav Gundersen takket biskopen for besøket. På tross av at det var en travel

SPORT - IDRETT

Hunfos Bedriftsidrettslag møtte Politiet i årets første bedriftskamp på Moseidmoen fredag 2/5. Til den første kampen å være måtte spillet sies å være bra, men kondisjonen var det så som så med.

Hunfos hadde det meste av spillet, men politiet hadde endel farlige angrep i første omgang.

I annen omgang burde Hunfos hatt et par mål, men guttene skjøt utenfor.

Derimot fikk politiet mål på hjørnespark. Ballen kom høyt og blåste inn i vinkelen, og ingen i forsvaret kan lastes for det. Etter dette gikk det temmelig hardt for seg, så politiet kunne være godt fornøyd da de gikk av banen med seieren.

H. E.

Den 8/5 møttes Hunfos og Falconbridge i en fotballkamp i bedriftsserien på Idrettsplassen i Kristiansand.

Her var det to like lag som spilte, og det ble kamp om ballene.

Selv om Hagman prøvde å få guttene med seg til å spille fotball, ble det for mye springing og slit. Spillet skiftet sterkt og begge lag hadde flere sjanser til å lage mål.

Etter en del møljespill ute i feltet fikk G. Tønnesen puttet en ball imellom stengene for Hunfos. Etter dette kom Falconbridge for fullt, og Hunfosforsvaret hadde en hard tårn for å ri stormen av.

tid for ham så nær påsken hadde han likevel med en gang tatt imot innbydelsen om å komme.

Vi ønsker biskopen hjertelig velkommen tilbake til Hunfos.

Ref.

Brodr. Martin, Anders og Albert Askedal.

Kondisjonssterke Omdal var overalt, men det blir for mye flying og høye baller med ham. Derimot har G. Nordahl godt overblikk og kan legge fine baller. M. Kristiansen var den beste i løperrekka.

Hos Falconbridge var målmann, centerhalv og ytre venstre gode.

Hunfos måtte være fornøyd med seieren, men det er mange kamper igjen, og guttene må finne fram til bedre samspill, skal det gå godt.

H. E.

Bygningsarbeiderne—Hunfos 1-1.

16/5 spilte ovennevnte lag på Moseidmoen, og Hunfos må være takknemlig for resultatet. Et par måls overvekt til B-a. hadde vært rettferdig etter spillet og målsjansene. Det var lite fotball og så å si ingen adresse til medspillerne, og dette ødelegger hele laget. Alt virket så giddeløst og upresist. Vi så flere oppløp som ble somlet vekk på grunn av ukorrekt centring og framspill. Når løperrekken går oppover mot mål med ballen, så sier det seg selv at et overlegg eller en stikkball skal sendes forover i lukene som oppstår, og ikke bakenfor medspilleren, som mister hele kontakten — farten og ikke kan utnytte den mulighet som oppstår ved en slik situasjon.

Presset på forsvaret blir også altfor hardt når ingen gidder å ta i mot et utspill fra mål. Det må være kontakt helt fra avsparket, og ingen klumping i forsvaret. Hver enkelt spiller har sin mann å passe.

Noen av de grovste feilene i forsvaret er sammen-klumping og dårlig adresse til medspillerne, og dessuten at man trekker inn mot mål og lar motspilleren få anledning til å komme enda nærmere og så å si legge ballen rolig og ta fart for å skyte. — Ja, dette er summering i korte trekk, situasjonene som de så ut for en tilskuer. Mye ris — men vi håper at vi også kan få komme med litt ros senere.

B.a. fikk først mål og Hunfos kviterte 2 min. senere ved Nordhagen. — Dommer var Olav Vintervold (Skinnarveriet).

Ref.

Stillingen i bedriftsserien pr. 23/5.

1. Politiet	4	4	0	0	6-2	8	poeng
2. Sør-Camp	3	2	0	1	3-2	4	»
3. Falconbr.	4	2	0	2	5-3	4	»
4. Bygn.arb.	3	1	1	1	4-4	3	»
5. Hunfos	3	1	1	1	2-2	3	»
6. N. K. L.	1	0	1	0	1-1	1	»
7. Kommunen	2	0	1	1	2-3	1	»
8. Jernst.riet	2	0	1	1	1-2	1	»
9. Jernbanen	4	0	1	3	4-9	1	»

Valhalla-stafetten.

Hunfos vant klasse 2.

I Valhalla-stafetten som gikk den 15/5 med start og innkomst på Stadion i Kris-

tiansand, startet ialt 10 lag. Denne stafetten går på Lund og er i 10 etapper. I klasse 1 vant Befalsskolen på ny rekordtid foran K.I.F. I klasse 2 vant Hunfos klart foran Kystartilleriet. Hunfos fikk en aksje i Glattmannpokalen. Den er tidligere vunnet en gang av Fiskå.

Hunfos lag besto av Gerhard Lundevold, Kåre Olsen, Erling Mangseth, Håkon Ermesjø, Asbjørn Grundetjern, Elias Omdal, Gunvald Tønnesen, Kenneth Pedersen, Ludvig Holtet og Mardon Furunes.

Kolsdal-stafetten.

Hunfos vant 4. divisjon.

I strålende vårvær den 23/5 foregikk Kolsdalstafetten med start og innkomst på Idrettsplassen i Kristiansand.

Det startet i alt 10 lag. K.I.F. vant stafetten klart foran Befalsskolen. Hunfos vant sin avdeling som besto av 4 lag.

Gerhard Lundevold startet for Hunfos og etter et fint løp på banen, vekslet han som nr. 5. Denne plassen holdt laget gjennom hele løpet. Resultatet innbrakte en aksje i vandrepokalen samt et lite beger til hver deltaker. Tidligere har Fiskaa en aksje i pokalen.

Hunfos's lag besto av: Gerhard Lundevold, Kåre Olsen, Ludvig Holtet, Gunvald Tønnesen, Erling Mangseth, Elias Omdal, Olav Histøl og Mardon Furunes.

Resultatlisten:

1. div. 1.	K.I.F.'s 1. lag	15.37
	2. Befalsk. 1. lag	16.00
	3. Befalsk. for infanteriet	16.42
	4. K.I.F.'s 2. lag	17.06
2. div. 1.	Befalsk. 2. lag	16.54
	2. Læraren	17.24
4. div. 1.	Hunfos	17.03
	2. Kystartilleriets 1. lag	17.09
	3. » 2. lag	17.59
	4. Falconbridge	18.54

H. E.

Brodr. Gustav, Oscar og Olav Langevold.

Elektrikergruppen. Første rekke fra venstre: Magne Winger, maskinmester O. Hauge, Arne Almedal. Annen rekke fra venstre: Stener Stenersen, Olav Langevold, Gunvald Baardsen, Olav Alnedal, Trygve Nordhagen, Adolf Bang, Karl Kruse, Erling Lund.

Front mot tuberkulosen

Den kampen som har vært ført mot tuberkulosen i Norge har båret meget gode frukter. Spesielt i de senere år har det vært et bemerkelsesverdig fall i antall nye tilfelle. Dette har bl. a. resultert i at våre sanatorier som tidligere stadig var fullt belagt, nå kan avse plass til behandlingstrengende tuberkuløse flyktninger fra Europas krigsherjede land.

Den nå fullførte førstegangsundersøkelse av bedriftens folk, viser at tuberkulosen tidligere må ha hatt en svær utbredelse. Av de ca. 700 undersøkte var det ikke mindre enn 233 som oppga at det i den nærmeste slekt (foreldre, barn, søsken, ektefelle) hadde forekommet en eller annen form for tuberkuløs sykdom eller at den undersøkte selv

hadde vært syk. Pleurit, knueros, hovne kjertler på lungene er da regnet som en tuberkuløs manifestasjon.

At tallet er så høyt forundret forsåvidt ikke når man tenker på at den syke tidligere ofte ble gående hjemme i kortere eller lengere tid og dermed utsatte hele familien for å bli smittet. For tuberkulosen er en smittsom sykdom. Uten tuberkelbasiller ingen tuberkulose. — Den oppfatning at tuberkulosen er arvelig, holder på ingen måte stikk. Barn fra et tuberkuløst miljø vil ha like store sjanser til å unngå sykdom hvis de kunne vokse opp under tilfredsstillende smittehygieniske forhold.

Tuberkulosens tilbakegang i de

senere år har forskjellige årsaker. Nevnes kan:

1. Oppsporing og isolering av de smitteførende.
2. Gjentatte kontrollundersøkelser av den sykes nærmeste omgangskrets.
3. Opparbeidelse av økt motstandskraft mot tuberkuløs smitte blant befolkningen.

Som et ledd i arbeidet med å finne nye behandlingstrengende tilfeller har vi statens skjermbilledfotografering. Videre all form for kontrollundersøkelser, slike som skolebarnsundersøkelser, bedriftsundersøkelser, undersøkelse av sjøfolk, militære og idrettsutøvere osv.

En sanatorielege fortalte nettopp

at hele 40 % av de nye tilfellene fra de senere år var funnet ved en eller annen form for undersøkelse ved offentlige eller private tiltak. Det var flere menn enn kvinner som ble innlagt i sanatoriet etter slike undersøkelser fordi flere menn blir undersøkt på denne måten.

Det er klart at risikoen for smitte er størst i den sykes nærmeste omgangskrets. Derfor er man særlig på vakt her. Om noen skulle være så uheldig å være blitt smittet, kan behandlingen da settes i verk så tidlig at de største sjanser skulle være til stede for å bli frisk igjen.

Det vil være kjent at en god almentilstand, gode boligforhold etc. er av stor betydning for å kunne stå mot sykdomsangrep, og ikke minst ved tuberkulosen forholder det seg slik. Den konservative behandling av denne sykdommen tok nettopp sikte på å få pasienten i så god form som mulig forat kroppen selv kunne få bukt med sykdommen. (Sjansene for helbredelse økes i våre dager ytterligere ved blåsing, operasjoner, streptomycin, PAS etc.)

Selv om mange smitteførende tuberkulose i våre dager blir oppdaget og isolert, vil det fremdeles være noen som kan føre smitten videre. De kan treffes overalt. Risikoen for smitte vil selvsagt være størst der det er mange folk samlet.

F. eks. på skoler, skip, fabrikker,

i forsamlingslokaler. De som tidligere ikke har vært i kontakt med tuberkelbasiller og som blir smittet, er mest utsatt for å bli syke. Har man overvunnet den første smitte uten å bli syk, er man temmelig godt beskyttet senere i livet. Med tuberkulinprøven kan man finne ut hvem som har vært smittet og hvem som har gått fri.

Ved å vaksinere de tuberkulinnegative for derved å få dem positive, kan man oppnå en immunitet like stor som hos dem hvis tuberkulinreaksjon er blitt positiv på ordinær vis.

Tuberkulosevaksinen, den såkalte B. C. G. vaksine består av basiller som ved forskjellige innviklede prosesser er blitt så avsvakket at de ikke lenger kan fremkalle sykdom hos mennesker, men likevel kan de stimulere organismen til å opparbeide motstoffer mot de ekte tuberkelbasiller. Tuberkulosen er altså en av de forholdsvis få sykdommer som det i stor utstrekning går an å beskytte seg mot ved vaksinering. Hadde man bare vært like heldig stillet f. eks. når det gjaldt poliomyelitt, kunne meget vært annerledes siste høst.

Vaksinasjonen medfører ingen som helst fare. I høyden vil den av og til fremkalle en liten verkebyll på injeksjonsstedet. Resultatet av vaksinasjonen blir i de aller fleste tilfelle at vedkommende får en liknende beskyttelse mot tuberkulosen som om han hadde fått positiv tuberkulinreaksjon ved naturlig smitte. Dette er vitenskapelig fastslått bl. a. ved de store undersøkelsene på sykepleierskematerialet ved Oslo sykehusene. B. C. G. vaksinen som først er satt i system her i Skandinavia, vinner nå mer og mer innpass overalt i verden. Ikke minst er den et viktig ledd i kampen mot tuberkulosen som herjer i de krigsrammede og tilbakeliggende land.

Her i landet vaksineres alt sykepleiemateriell som viser negativ tuberkulinreaksjon. Videre skolebarn i avgangsklassen. Rekruttene blir nå vaksinert før de møter til tjeneste. Etter skjermbilledfotograferingene lar en masse seg vaksi-

ner. Likeledes ved bedriftene som har fast lege.

Det var meningen også å begynne vaksinering ved Hunsfos. Målet skulle være å få alle som har negativ tuberkulinreaksjon positiv. — Iallfall alle under 50 år. De vil derved ikke bare øke sin egen sjanse for å unngå tuberkulose, men også være med på å beskytte sin familie, sine venner og arbeidskamerater mot denne sykdommen, «Den hvite pest».

J. Stousland.

Språkvansker.

En engelsk flyver som var skutt ned havnet på et sykehus et sted i Jylland under krigen. Han skulle holdes skjult til man fant en mulighet til å bringe ham videre. Sykehusets mest engelskkyndige sykepleierske ble mobilisert, og da hun mente at alle mennesker har visse fornødenheter, spurte hun flyveren:

Do you want a —, her klikket hennes språkkunnskaper, — do you want a bækken?

Certainly, with 2 eggs, svarte engelskmannen.

Støtt opp om bladet vårt.

Skriv i det - avertér i det.

Frk. Josefine Homme og direktør Knobel.

Frk. Anna Rakkestad og direktør Borgen.

Fest i Bedriftskoret

Onsdag den 21. mai avsluttet Hunsfos Bedriftskor sin første sesong med en enkel, men hyggelig fest i Velferdslokalet. Direktør Knobel var nettopp kommet hjem fra reise, men fant likevel anledning til å være til stede. Videre var fruene, resp. mennene til korets medlemmer innbudt til festen.

Før maten ble servert ga koret endel sanger til beste. Denne korets så å si første opptreden lover godt for fremtiden. Trass i at en viss nervøsitet gjorde seg gjeldende, var det imponerende å høre hvor langt koret var kommet på den korte tiden siden starten. — Æren herfor skal først og fremst dirigenten ha, men uten såpass mange gode stemmer og uten det friske gå-på-mot, det gode humør og den usvikelige sangerglede som medlemmene er i besittelse av, var nok ikke resultatet blitt så bra.

Formannen i koret, ingeniør Skjenneberg, ønsket hver og en velkommen til bords i en morsom tale på vers, og så ble pølser, erter — øl og is vederfaret all rettferdighet. Taler og sang manglet det heller ikke på, som det seg hør og bør på en sangerfest. Direktør Knobel uttalte sin glede over at koret var nådd så langt og håpet at ennå fler ville bli med. Henry Jensen talte for dirigenten, Ottar Ramfjord, som han hadde den største medlidenhet med. Edv. Tobiassen takket direktør Knobel for den store interessen han hadde vist koret. Dirigenten ga koret ros og ris, mens A. Meyer Knudsen ga bare ros for den gode maten.

Senere vanket det kaffe og kringle og hyggelig sang- og musikkunderholdning.

Vi ønsker koret vel møtt til høsten og gleder oss til den første virkelige opptreden.

Ref.

En revet jakke er lett å reparere, men harde ord knuser et barns hjerte.

Longfellow.

Har De sett vårt utvalg av gode, underholdende bøker?

Leker og kosmetikk.

Film. Vi fremkaller fagmessig

**VENNESLA
BOKHANDEL**

Telefon 6811

Malerovarer m. m.

VENNESLA SAMVIRKELAG

Telefon 6725

Støvsugere pris kr. 285 - 406 - 430

Varmtvannsbeholdere - 30 l. - 50 l.

EIVIND EIVINDSON

Telef. 6802

ELEKTRISK FORRETNING

Vennesla

Telefon 6785

Vi har godt utvalg i

Ryggsekker - Soveposer - Koke-
sett og Primuser - Telter.

Alt for turbruk.

Godt utvalg for sportsfiskere.

Fotballstøvler og utstyr.

Sykkel og Sport.

JEG KJØPER

Deres ledige flasker, filler, jern, metaller, bilbatterier, brukte ovner og komfyrer, samt alle slags bruksgjenstander. — Henter overalt.

Sverre K. Nilsen - Vennesla Skraphandel

Telefon 6702

EDGAR HØGFELDT

AKTIESELSKAP

BOK- OG PAPIRHANDEL - BOKTRYKKERI

BOKBINDERI

FOLK ER RARE

Det var en mor og en datter som skulle telefonere til sonnen i Amerika. Det kostet 60 kroner for hver periode.

En nabokone spurte hvordan det gikk med samtalen.

A det gikk godt med meg, sa moren, men ho Kari bare grein så ho fikk ikke sagt stort.

Men grein ikke du da?

Nei, du kan begripe æ konde ikke grine når det va' så dyrt.

*

På en liten gård i en av bygdene var det riktig en hard vår-knipe et år. En dag tok stuten til å brøle i fjøset så det sto etter. Mannen på gården gikk lenge og hørte på dette, men til slutt ble det for mye for ham, og så gikk han inn i fjøset, løyste stuten og leide han bort i løa og sa:

Nå kan du sjøl se å her æ. Du har større auer enn mæ.

*

Marie hadde reist til Amerika i sine unge år. Den gangen var hun slank som en lilje og pen på alle måter. Men hun var ikke akkurat blitt slankere med årene. Tvertimot. Da hun kom hjem for en tid siden, var hun usedvanlig omfangsrik.

En dag møtte hun en gammel kjenning, og han ble veldig forskrekket da han så henne.

E' det virkelig dæ alt dette, Marie? spurte han.

Hvis man fjerner blindtarmen kan man ikke få blindtarmbetennelse. Nå mener man at brystkreft kan elimineres ved at man fjerner hypofysen. Må jeg henlede oppmerksomheten på at sjøsyke, neldefeber og hikkesyke fullstendig unngås, hvis man også fjerner resten av mennesket. Notorius i Politiken.

Vi ser tingene ikke slik som de er, men som vi selv er.

H. M. Tomilinson.

Fred råder når fornuften behersker sinnene.

William Wilkie Collins.

Idealer er som stemmegafler, lytt til dem ofte så bringes ditt liv opp i riktig tonehøyde.

S. D. Gordon.

«BONNI» plenklippere

med kulelager og gummihjul.

Pris kr. 117.—

OLAV A. SKISLAND

Alltid godt utvalg i KJØTT
og PØLSEVARER

Telefon 6718

BILSENTRALEN

DROSJEVAKT — TURBUSS

Vakt hele døgnet. Telefon 6777

Alt i bygningsartikler

Sement - Septiktanker - Kloakkrør - Flettverksnetting
Vi bringer.

MOSEIDMOEN SAMVIRKELAG

Telefon 6780

MALERVARER

Godt utvalg i herre- og barnesko. — Manufaktur.

Alt i kolonial.

VENNESLA LANDHANDEL

Telefon 6740

Brudekjoler - Selskapskjoler

kan bestilles etter mål.

Ellers fikse, ferdige kjoler
i silke og snia.

Min

Herrefrisørsalong

anbefales.

Hårklipp - hårvask - massasje
barbering og føhnbølging.

Central Herrefrisørsalong

Inneh. Odd Fredriksen
Telefon 6802